

SPECIAL PROGRAMMA VAN JONGE ONDERNEMERS NCW

Politicus wordt jaar lang aan ondernemer gekoppeld

Ondernemers en politici zijn tot elkaar veroordeeld, simpelweg omdat beider belangen elkaar raken. Ondanks dat, blijkt het wederzijdse begrip vaak ver te zoeken. Het zijn werelden die ondanks de vele raakvlakken in de praktijk ver van elkaar afstaan. Voorbeeld. Van alle huidige ministers heeft alleen minister Wijers van Economische Zaken een bedrijfsachtergrond. Datzelfde geldt voor slechts 20% van de kamerleden.

'Als je ervan uitgaat dat ruwweg de helft van de beroepsbevolking in het bedrijfsleven werkzaam is, dan vormen de ministerraad en de Tweede Kamer niet bepaald een afspiegeling van de bevolking,' schreef Peter Noordhoek daarover vorig jaar. Noordhoek is voorzitter van de Jong Management NCW-werkgroep Transfers Ondernemers en Politici-TOP.

Maar ook op het politieke engagement van de ondernemers blijkt één en ander af te dingen. Slechts weinig ondernemers doen iets in de politiek. Tijdens het Jong Management jaarcongres 1994 bleek slechts één van de vierhonderd aanwezige ondernemers actief als gekozen vertegenwoordiger in de politiek.

Die matige wederzijdse verbondenheid is een prima voedingsbodemp voor misverstanden. In de praktijk blijken die misverstanden makkelijk uit te kunnen monden in verwijten. De politiek blijkt in die gevallen bijvoorbeeld weinig sympathie te kunnen opbrengen voor het feit dat ondernemers in hun ogen niet 'genoeg' arbeidsplaatsen creëren; het bedrijfsleven vindt de bemoeizucht van de overheid te groot en de regelgeving te ingewikkeld.

TOP

Misverstand, onbegrip en wederzijdse verwijten zijn vervelend voor zowel de politiek en de ondernemers als ook voor de samenleving als geheel. Om die kloof te overbruggen heeft Jong Management van het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond NCW het Transfers Ondernemers en Politici-programma gestart. Dit TOP-programma koppelt een

Er gaapt een diepe kloof tussen ondernemers en politici. De laatste hebben soms weinig benul van de afwegingen die er in de directiekamers worden gemaakt, het bedrijfsleven kan niet veel begrip opbrengen voor veel politieke besluitvorming. Sinds vorig jaar probeert Jong Management van het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond NCW beide partijen dichter bij elkaar te brengen. Daartoe is een speciaal programma gestart: Transfers Ondernemers en Politici, kortweg TOP. TOP koppelt een jaar lang een politicus aan een manager.

parlementariër een jaar lang aan een ondernemer. Het kamerlid is minimaal één keer per kwartaal aanwezig bij een vergadering van de directie of de raad van bestuur; de ondernemer gaat regelmatig met het kamerlid op stap. Doel van dit zogenaamde TOP-overleg is kennisuitwisseling en begripsvorming en uiteindelijk het overbruggen van bestaande kloven. Zo moet de ondernemer meer gevoel krijgen voor de mechanismen die meespelen in politieke besluitvorming, terwijl de politici meer gaan letten op de gevolgen van de door hen tot stand gebrachte wetgeving.

'Bij de nieuwe regelgeving zullen we van begin af aan rekening houden met de belastende effecten voor het bedrijfsleven en voor de economie als geheel,' zei minister Wijers vorig jaar bij de start van het TOP-programma. 'Kern hierbij is de bedrijfseffectentoets,' vervolgde Wijers. 'De ervaring leert dat de bedrijfseffectentoets een geschikte benadering is om de nadelige effecten van wetgeving voor bedrijven vooraf in kaart te brengen en mee te laten wegen in de besluitvorming.'

En daarin ligt meteen het belang van het TOP-project, vond Wijers. 'Kamerleden zijn een vitale schakel in het wetgevingsproces. Ook kamerleden laten zich misschien wel eens

leiden door deelbelangen. Een resultaat van het TOP-project kan zijn dat kamerleden zich meer bewust worden van de feitelijke effecten van hun handelen op de werkvloer. Dit zou er toe kunnen leiden dat er bij de behandeling van een wetsvoorstel in de Kamer meer rekening wordt gehouden met het bedrijfsleven.'

Omgekeerd moet het natuurlijk ook werken. Volgens TOP-voorzitter Peter Noordhoek zal de ondernemer meer gaan beseffen dat politieke beslissingen vaak het resultaat zijn van afwegingen die minstens zo complex zijn als die binnen de eigen onderneming een rol spelen. Noordhoek hoopt vervolgens dat de ondernemer eerst even nadenkt voordat hij of zij al te verwijtend een probleem op het bord van de politiek legt.

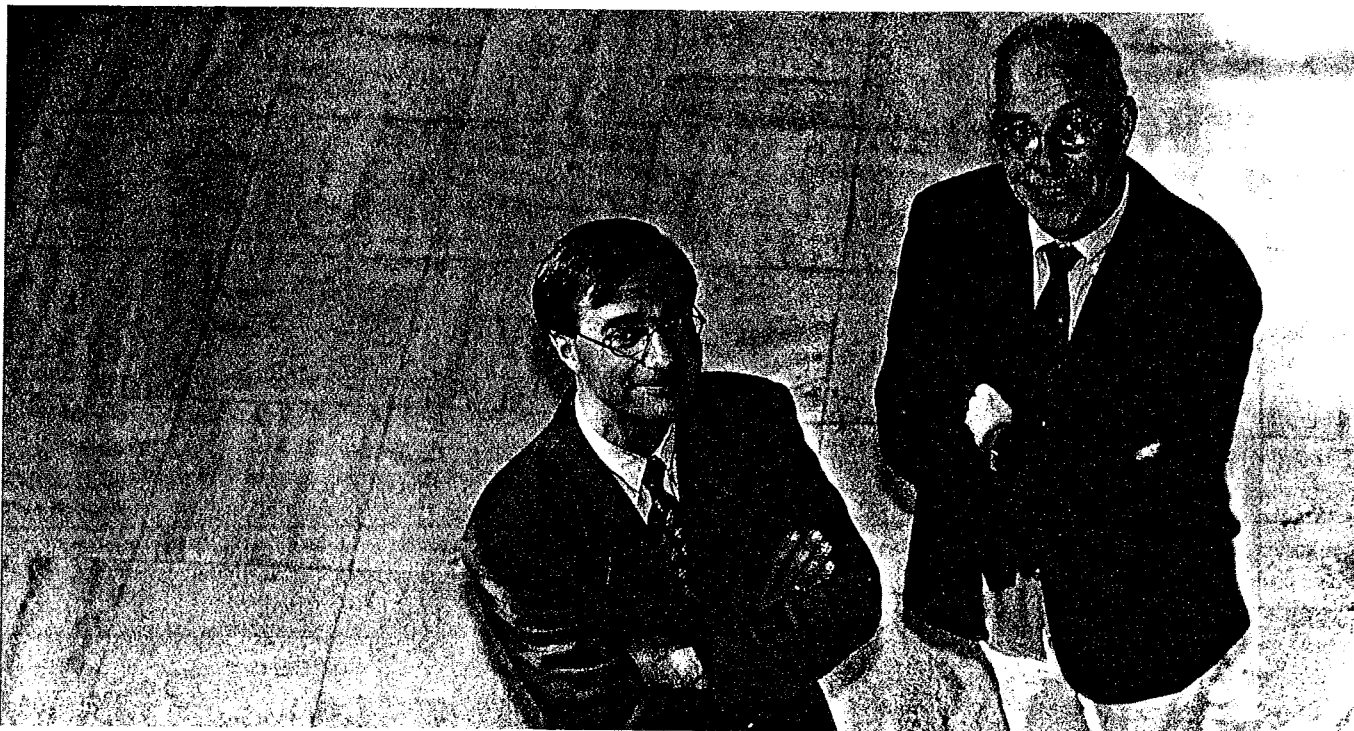
Van de andere kant hoopt Noordhoek dan ook dat de politici even nadenken voordat ze een beslissing nemen die het de ondernemer wel erg lastig maakt.

Aan het landelijke TOP-programma doen momenteel 84 ondernemer/kamerlid-koppels mee.

Participatie in de politiek

De TOP-initiatiefnemers hopen echter nog veel meer. Zoals op het jaarcongres vorig jaar bleek is de politieke activiteit van ondernemers ronduit laag. Dat is jammer, vindt het NCW. 'Belangrijk is dat ondernemers hun stem laten horen en meedenken in maatschappelijke kwesties,' schreef Leendert Bikker, voorzitter van Jong Management NCW, bij de officiële start van het TOP-programma, 18 oktober vorig jaar. En zo snijdt het mes van TOP voor ondernemend Nederland dus aan twee kanten. Enerzijds vergroot het het begrip voor politieke besluitvorming, anderzijds stimuleert het de participatie en dat vergroot weer de maatschappelijke verantwoordelijkheid en uiteraard de invloed op allerlei (politiek) maatschappelijke processen.

Sinds deze zomer is de aftrap gegeven voor TOP-lokaal, een aanvulling op het landelijke programma. Dit lokale project wordt uitgevoerd door de 24 regionale kringen van

▲ R. Donker (l) en drs. E.M.C. Arets. – Foto: Peter Schols - Sittard

Jong Management NCW en heeft hetzelfde doel als het 'grote' TOP, maar dan op provinciale en gemeentelijke schaal. Inmiddels hebben 11 van de 24 regionale kringen een TOP-lokaal-project gestart. Daarbij zijn in totaal circa 200 koppels betrokken. Koploper daarbij is Limburg waar inmiddels veertig koppels meedoen.

Een goed initiatief vindt Robert Donker, manager manufacturing bij DSM Hydrocarbons. Hij is door de Jong Management kring Zuid-Limburg gekoppeld aan de wethouder voor Ruimtelijke Ordening van Sittard, drs. E.M.C. Arets. 'Ik denk,' zegt Donker, 'dat het voor beide partijen zinvol is in elkaars keukens te kijken en zonder directe zakelijke druk, op basis van wederzijds vertrouwen, open te communiceren.'

Donker acht het contact met de lokale politiek juist zo belangrijk omdat het bedrijfsleven in de praktijk direct met dat lokale bestuur te maken heeft. De gemeenten en provincies zijn immers de uitvoerders van de regelgeving die de landelijke wetgever bedenkt.

Donker vindt het dan ook een goede zaak dat zijn TOP-partner in staat wordt gesteld zelf kennis te nemen van de mogelijkheden en beperkingen van het bedrijf. Omgekeerd denkt hij meer te weten te komen over het functioneren van de plaatselijke politiek.

Siep Schaafsma, chef evaluatie en research bij DSM Research, denkt er net zo over. Het

TOP-lokaal-programma is in juni gestart en de eerste inleidende besprekingen vond hij veelbelovend. Schaafsma constateert dat er veel meer gezamenlijke raakpunten zijn dan hij aanvankelijk had gedacht. Net als Donker verwacht hij dat het project beter begrip van elkaars posities zal opleveren. Niet zozeer concrete, voor de zakelijke praktijk direct bruikbare resultaten, maar nieuwe gezichtspunten in een ander perspectief.

Zijn TOP-partner, A. Veenendaal, wethouder in Geleen, is het daar helemaal mee eens. Veenendaal sluit echter concrete meerwaarde voor beide partijen bepaald niet uit. Hij kan zich bijvoorbeeld heel goed voorstellen dat de gemeente haar voordeel kan doen met de visie van het bedrijfsleven op bijvoorbeeld werkgelegenheid, onderwijs en bedrijfsvoering.

Bijstellen in de diepte

Hoewel concrete resultaten - zoals het wederzijds gebruiken van elkaars expertise - niet per se tot de doelstelling hoort van de TOP-gedachte, acht drs. Frans van Drimmelen zo'n ontwikkeling in de toekomst best mogelijk. Van Drimmelen is secretaris van Jong Management NCW. Hij signaleert dat in het huidige TOP-project de partners regelmatig naar elkaars mening vragen of van elkaars specifieke kennis gebruik maken. In het verlengde daarvan kan Van Drimmelen zich voorstellen dat op termijn de doelstelling van het TOP-project in de 'diepte' wordt bijgesteld.

Inmiddels zit het eerste nationale TOP-jaar er bijna op. Om enigszins zicht te krijgen op de ervaringen van de deelnemers is op 22 juni jongstleden een tussentijdse evaluatiebijeenkomst belegd. Een bij die gelegenheid gehouden enquête toonde aan dat 86% van de deelnemers vindt dat hij of zij van het project 'leert'. Er heerst dus overwegend enthousiasme en de organisatoren van Jong Management NCW willen het project dan ook voorlopig voortzetten. Alle kamerleden krijgen eind augustus een brief waarin ze zal worden gevraagd mee te blijven doen. Parlementariërs die in het seizoen 1994-1995 nog niet bij TOP waren betrokken, worden alsnog verzocht deel te nemen; kamerleden die al meededen worden vervolgens aan een andere ondernemer gekoppeld.

Verder komt er een boekje over de ervaringen met TOP, een productie van NCW/VNO ('Een gezonde afkeer van de politiek'). Het eerste exemplaar zal op Prinsjesdag aan minister Wijers worden aangeboden.

Hoe het verder gaat met TOP is nog niet helemaal bekend. Frans Van Drimmelen gaat ervan uit dat het hele project ongeveer vier jaar zal duren. Neemt het succes na verloop van tijd af, dan kunnen inhoud en lengte van het programma worden bijgesteld. Maar eigenlijk bekijkt de TOP-organisatie de situatie van jaar tot jaar. En mocht het na vier jaar nog steeds een succes zijn, dan zit ook dan verlenging er misschien wel